

I СИН

Кав'ярня, що вміла переносити в минуле, розташовувалася в Джімбочо — районі Канда, у спеціальному окрузі Чійода міста Токіо. Неподалік була станція метро. Вівіска на кафе тулилася в куточку спокійного вузького провулка.

Заклад називався «Фунікулі Фунікула». Назву було запозичено з популярної італійської народної пісні, яку створили на честь відкриття канатної дороги.

*До вогнистих язиків Везувію!
Підніміть схилом...*

Так звучать японські слова цієї мелодії, яку більшість людей чула бодай раз. Японські діти впізнають її як музику до «Штанців чортенят» — пародійної пісеньки на мотив «Фунікулі Фунікула». Чому саме італійська народна пісня дала ім'я кав'ярні, що мандрує часом, не знав навіть її господар.

Власника, який завжди ходив у кухарському вбранні, звали Нагаре Токіта. Велетень понад два метри заввишки, він був мовчазним чоловіком із гострими, наче голки, вузькими очима. Стояв він завжди непорушно, з гідністю могутньої статуї храмного вартового. Його дружина, Кей Токіта, працювала в кав'ярні офіціанткою. Завжди усміхнена, з великими ясними очима, вона була безтурботною й наївною, мала привітну й відкриту вдачу. На жаль, два роки тому серцева хвороба забрала її життя. У Кей і Нагаре залишилася донька Мікі, яка успадкувала материні великі ясні очі.

Офіціантка Кадзу Токіта доводилася Нагаре двоюрідною сестрою. Світлошкіра, з мигдалеподібними вузькими очима, прямим носом і блідо-рожевими губами. Кожен погодився б, що вона вродлива, якби на це вказали, але нічого в ній не западало в пам'ять надовго. Заплющивши очі, важко було пригадати її риси — вона поставала то юною дівчиною, то спокійною зрілою жінкою. Від природи небалакуча, вона часто чула від відвідувачів, що з нею майже неможливо зав'язати розмову.

Ходили навіть чутки, ніби вона *не має присутності, наче привид*.

Нині, проте, лише Кадзу могла наливати каву, що відправляла в минуле.

Нагаре мав прізвище Токіта, але як чоловік не міг наливати таку каву. Цей дар належав тільки жінкам роду Токіта.

Часто клієнт, почувши від Кадзу, що вона може відправити в минуле, одразу казав: «Тоді налейте кави, будь ласка».

Але щоб це сталося... щоб відвідувач зміг повернутися в минуле в цій кав'ярні, існували інші дратівливі — *вкрай дратівливі* — правила.

Насамперед — Обмежений Час.

Бо час, проведений у минулому, починався з миті, коли Кадзу наливала каву, і завершувався саме перед тим, як напій вистигне.

Дізнавшись про це, всі засмучувалися: «Що? Невже так мало?»

Що можна встигнути за час, доки не охолоне одна чашка кави? Найбільше — десять хвилин. Достатньо, скажімо, щоб з'їсти порцію локшини швидкого приготування. П'ять хвилин на кип'ятіння води, три хвилини очікування після заливання, лишається дві хвилини на їжу. Під час вечірки десять хвилин навряд чи вистачить навіть на те, щоб дочекатися замовленої страви. Здавалося б, це мало б усіх відлякати. Але ні, дехто каже: «Ех, усе одно... якщо є шанс повернутися в минуле...»

Однак, почувши наступне правило, майже всі відвідувачі вирішують: «Якщо так, то сенсу повертатися немає».

Причина, чому вони відмовляються, — правило, що жодна дія в минулому не змінить сьогодення.

Жаль буває двох видів: від вчиненого й від пропущеного.

Жаль за скоєне походить або від неможливості скасувати дію, або від жахливих наслідків — наприклад, образи грубим словом чи муки після невдалого освідчення в коханні.

Жаль за невчинене, навпаки, стосується недосказаного чи кохання, що так і не спалахнуло.

Найпоширеніша причина бажання повернутися в минуле — зробити щось інакше. Але оскільки нічого з того, що ти робиш у минулому, не змінить сьогоднішнього, то кожен просто хоче вигукнути: «То нащо тоді повертатися?!»

Зверніть увагу: це не єдині правила мандрівки в минуле.

Щоб вирушити туди, треба сидіти на певному кріслі в кав'ярні. Але те крісло завжди зайняте іншим відвідувачем. І доведеться чекати, поки він піде до вбиральні.

Якщо пощастить, ти сядеш на крісло й опинишся в минулому — але нізащо не смій вставати з нього там. Перелік людей, яких можна зустріти в минулому, теж обмежений: можна побачити лише тих, хто вже відвідував цю кав'ярню.

Почувши стільки клопітких правил, деякі скептики вигукують:

— Здається, ви просто приховуєте, що повернутися в часі неможливо!

У такі миті Кадзу, замість суперечок, спокійно відповідає: «Як скажете». Зрештою, рішення повертатися чи ні — за кожним відвідувачем, а сперечатися їй надто нудно.

* * *

Юкі Кіріямі мав сім років. За спиною в нього був блискучий чорний шкіряний ранець.

— Вибачте, чи можу я поставити запитання?

Настільки ввічливої й шанобливої фрази не очікували від дитини такого віку.

Короткі рукави форми престижної приватної початкової школи оголювали бліді руки. Пряма постава й напружена спина свідчили про добре виховання. Кінець червня — ще зарано для цикад, але надворі пекло, наче в розпал літа. На противагу спокійному виразу обличчя, піт, що стікав по щоках, краще передавав дитячу безпосередність.

— Звичайно, яке? — відказала Кадзу Токіта. Вона відклала справу й підійшла до хлопчика. З дорослими чи дітьми — неважливо, зі всіма Кадзу розмовляла однаково.

— До мене дійшли чутки, що в цій кав'ярні можна повернутися в минуле. Це правда?

Не витираючи поту, Юкі підвів погляд на Кадзу.

Фуміко Кійокава, постійна відвідувачка, яка три роки тому мандрувала в минуле, не стрималася:

— Ти ж школяр молодших класів, правда? Де ти про це почув?

Тон її був типово дорослим до дитини — наче вона питала: «Невже ти справді збираєшся в минуле?»

Ніколи раніше такі юні відвідувачі не приходили до кав'ярні з подібним наміром: якщо це справді так, він стане наймолодшим. Але йому доведеться випити всю

чашку кави, налиту Кадзу, а Фуміко вважала, що для школяра пити каву — зарано.

— Коли мама з татом ще жили разом, я чув про цю кав'ярню від дідуся.

— Ой.

Обличчя Фуміко потемніло, вона глянула на Кадзу. *Батьки розлучилися?*

Кадзу проігнорувала німе запитання й, не змінивши тону, відповіла:

— Так, можна повернутися.

* * *

Непримиренні розбіжності — нині найпоширеніша причина розлучень. Серед інших поширених причин: фінансові труднощі, домашнє насильство, зрада. Зазвичай до розлучення призводить поєднання кількох факторів. Так і «непримиренні розбіжності» — це не якась одна причина, а сукупність різних неприйнятних вчинків чи накопиченого невдоволення, які важко подолати чи пробачити в стосунках.

Згідно зі статистикою, в Японії на кожну тисячу населення припадає одне-два розлучення. Поріг для розлучення знизився — це одна причина. Змінюються цінності щодо родини й суспільства. Нині менше сімей знайомиться з сусідами, коли переїжджають. У міських багатоповерхівках мешканці часто не знають навіть облич сусідів.

Завдяки смартфонам та вебкамерам ми спілкуємося віч-на-віч із друзями й рідними навіть тоді, коли

перебуваємо далеко. Тому люди чудово обходяться без нових знайомств у кварталі чи будинку — це, можливо, одна з причин збільшення кількості нуклеарних сімей¹. Проте нині навіть ця одиниця розпадається, зміщуючи акцент на індивіда. Ця тенденція поширюється навіть усередині родини: подружжя дедалі частіше співіснує як дві окремі особи.

Більшість стресу в житті походить від стосунків із найближчими — матір'ю чи батьком, дитиною, братом чи сестрою, другом, колегою чи, звісно, партнером.

Коли двоє людей, які звикли до власного способу життя й розпорядку, одружуються й починають жити разом, вони неминуче проводять багато часу пліч-о-пліч у спільному побуті.

Звісно, оскільки обоє партнерів визнали одне одного супутниками на все життя й почали подружнє буття, їм доводиться підлаштовувати свої звички й розпорядок, аби краще пристосовуватися одне до одного. Поки між ними живе кохання, такі зміни сприймаються як джерело радості й свіжості у стосунках. Коли ж кохання згасає, а пріоритетом стає індивідуальність, виникають проблеми: те, що терпіли заради любові, стає нестерпним, і такий розпад не завжди має явні причини, як гроші, насильство в сім'ї чи зрада.

¹ Нуклеарна сім'я — це найпоширеніший тип сім'ї, що складається лише з батьків (чоловіка й дружини) та їхніх спільних досі неодружених дітей. (Тут і далі прим. ред., якщо не зазначено інакше.)